

FÖRVALTNING

Handläggare: Ulla Wredle
Titel: Enhetschef
E-post: ulla.wredle@norrtalje.se

Till: Barn- och skolnämnden

Inrättande av akutskola

Förslag till beslut

- Barn- och skolnämnden beslutar att inrätta en akutskola på Långsjöskolan under 2025.
- Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningsförvaltningen att ansöka om statsbidrag för Akutskola för 2025.

Sammanfattning

Barn- och utbildningsförvaltningen har i verksamhetsplan 2024 i ett nämndinitiativ uppdragits av barn- och skolnämnden att utreda om en akutskola ska inrättas i huvudmannens organisation.

Under 2023 beslutade regeringen att Skolverket ska stötta huvudmän för grundskolan att inrätta akutskolor genom statsbidrag för personalkostnader för akutskolor.¹

Under föregående läsår tog de kommunala rektorerna beslut om att flytta elever till en annan skolenhet vid åtta tillfällen.

I och med att Norrtälje kommunala skolor redan har ett antal elever där rektor beslutar om att flytta eleven till annan skolenhet eller stänger av eleven under en period kan en akutskola underlätta för både elever och skolpersonal.

Barn- och utbildningsförvaltningen förordar att Norrtälje kommun startar upp en akutskola på Långsjöskolan under vårterminen 2025. Personalkostnaderna uppgår till en heltidstjänst, cirka 1 miljon kronor, vid en bemanning av två lärare eller annan personal.

Ärendet

Barn- och utbildningsförvaltningen har i verksamhetsplan 2024 i ett nämndinitiativ uppdragits av barn- och skolnämnden att utreda om en akutskola ska inrättas i huvudmannens organisation.

Sedan den 1 augusti 2022 gäller nya regler för vilka åtgärder huvudmän, rektorer, lärare och annan skolpersonal kan använda sig av för att öka tryggheten och studieron i skolan.²

Ändringarna i skollagen innebär bland annat att ansvaret för det förebyggande arbetet har blivit tydligare. I och med den förstärkta lagstiftningen har rektor en större möjlighet att säkerställa alla elevers trygghet och studiero på skolan. Det har blivit enklare för skolans

¹ Förordningen (2023:117) om statsbidrag för personalkostnader för akutskolor, speciallärare och elevhälsa

² Disciplinära och andra särskilda åtgärder enligt 5 kap. Skollagen. Juridisk vägledning, Skolverket 2022.

rektor att besluta om avstängning, tillfälliga placeringar inom den egna skolenheten samt tillfälliga placeringen utanför skolenheten.³

Rektorn kan även besluta om att tillfälligt placera en elev utanför den egna skolenheten. Den åtgärden kan aktualiseras om en tillfällig omplacering inom skolenheten inte är möjlig eller inte tillräckligt ingripande för andra elevers trygghet och studiero.⁴ Vid en tillfällig placering utanför den egna skolenheten får eleven placeras vid en annan skolenhet eller på en annan plats inom huvudmannens organisation i högst fyra veckor. Det kan handla om en akut situation eller om att eleven har uppvisat ett problematiskt beteende under en längre tid. En tillfällig placering utanför den egna skolenheten kan göras direkt. Den kan genomföras som en förstahandsåtgärd om bedömningen är att andra insatser inte skulle vara tillräckliga och att det är nödvändigt med hänsyn till andra elevers trygghet och studiero.⁵ Rektor kan som sista åtgärd stänga av en elev under högst en vecka, maximalt två gånger per termin.⁶ Det gäller om en omflyttning till en annan lokal inte är tillräckligt ingripande eller om det inte är tillräckligt med hänsyn till elevens beteende.

Statsbidrag för akutskola

Under 2023 beslutade regeringen att Skolverket ska stötta huvudmän för grundskolan att inrätta akutskolor genom statsbidrag för personalkostnader för akutskolor.⁷

Bidraget ska användas till personalkostnader i akutskolan:

- motsvarande hälften av personalkostnaderna
- för en eller flera heltidsanställningar eller uppdrag som motsvarar heltid
- för en eller flera deltidsanställning eller uppdrag som motsvarar deltid

Villkor för statsbidraget är:

1. akutskolan omfattar minst två årsarbetskrafter
2. kostnaderna avser personal med legitimation som lärare eller med relevant utbildning inom psykosocialt arbete
3. huvudmannen kan ge minst två elever akutskola samtidigt
4. personalkostnaderna ska avse en anställning på sex månader på heltid eller deltid.

Under perioder då det inte finns några elever i akutskolan får den arbetstid som är avsatt för tjänstgöring i akutskolan ägnas åt andra arbetsuppgifter som har en nära anknytning till akutskolans verksamhet. Det kan exempelvis vara att delta i arbete inom huvudmannens verksamhet som syftar till att öka tryggheten och studiero i skolan. Förutsättningen för detta är att personalen står till förfogande för arbete i akutskolan samma dag som det uppstår behov av resurser där.

Resultat i Norrtälje kommunala skolor

Under föregående läsår tog de kommunala rektorerna beslut om att flytta elever till en annan skolenhet vid åtta tillfällen. I de situationerna kommer rektorerna överens med varandra att tillfälligt överta undervisningen för aktuell elev i högst fyra veckor. En elev som flyttas till en annan enhet som en disciplinär åtgärd har rätt till utbildning oavsett orsaken till åtgärden. Den mottagande skolan behöver därför säkerställa att den mottagna eleven tas emot på så bra sätt som möjligt och samtidigt skapa trygghet för skolans övriga elever.

³ 5 kap. Trygghet och studiero. Skollagen (2010:800)

⁴ Prop. 2021/22:160 s. 175 f.

⁵ Skolverket, juridisk vägledning. Disciplinära och andra särskilda åtgärder.

⁶ 5 kap. 14 § Skollagen

⁷ Förordningen (2023:117) om statsbidrag för personalkostnader för akutskolor, speciallärare och elevhälsa

Under läsåret 2023-2024 stängdes några elever av då de inte bedömdes kunna flytta till annan enhet. En elev som stängs av ska få kompensation för den undervisning som eleven går miste om under avstängningen. De elever som stängdes av under läsåret skulle eventuellt ha kunnat förflyttas till en akutskola om det funnits en sådan i huvudmannens organisation.

Förvaltningens analys

I och med att Norrtälje kommunala skolor redan har ett antal elever där rektor beslutar om att flytta eleven till annan skolenhet eller stänger av eleven under en period kan en akutskola underlätta för både elever och skolpersonal. En akutskola vid en av huvudmannens skolor med mellanstadie- och högstadieverksamhet skulle täcka ett faktiskt behov för en liten grupp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven.

En akutskola som utan fördröjning kan ta emot en elev på ett professionellt sätt skapar en trygghet i hela organisationen och blir ett stöd till lärare och rektorer i grundskolan. För elever i Norrtälje kommuns skolor kan en akutskola medföra att eleven får möjlighet att bryta vanor och komma in i ett annat sammanhang. Det ger också möjlighet att i ett mindre format, med personligt stöd, förbereda sig för att komma tillbaka till sin ordinarie klass och skola.

Att flytta en elev till en annan skolenhet är ett stort ingrepp för eleven. Det ska användas restriktivt men är helt nödvändigt i vissa fall. Alla elever i en klass har rätt till en trygg miljö där de kan koncentrera sig på skolarbetet. Om en elev stör i så hög grad att tryggheten för andra elever inte kan säkerställas är det ett beslut som rektor måste ta.

Barn- och utbildningsförvaltningen förordar att Norrtälje kommun startar upp en akutskola under vårterminen 2025. Det statsbidrag som utgår med hälften av personalkostnaderna förväntas kunna bidra till en ökad trygghet och studiero på huvudmannens enheter.

De flesta elever som tidigare flyttas till en annan enhet går på mellanstadiet eller högstadiet. En akutskola bör därför placeras på en enhet med både mellan- och högstadium. Barn- och utbildningsförvaltningen förslår därför tillsammans med rektorerna att Långsjöskolan är den skola som ska starta upp en akutskola.

Ärendets beredning

Barn- och utbildningsförvaltningen har berett ärendet med grundskolans enheter samt fackliga representanter för Sveriges lärare och kommunalarbetsförbundet.

Ekonomiska konsekvenser

Statsbidraget för akutskola omfattar hälften av personalkostnaderna som ska vara minst två personer. Statsbidraget beviljas ett år i taget och de huvudmän som har en befintlig akutskola prioriteras före de som söker bidrag för att starta upp en akutskola. För att få del av statsbidraget bör akutskolan komma i gång under 2025.

Personalkostnaderna uppgår till en heltidstjänst, cirka 1 miljon kronor, vid en bemanning av två lärare eller annan personal. Statsbidraget omfattar inte lokaler, måltidskostnader eller skolskjuts. Elever som bor långt från akutskolan behöver få busskort respektive skolskjuts vilket kommer att medföra en kostnad.

Då antalet elever är lågt förväntas kostnaderna för skolskjuts vara låga. För de flesta elever kan det innebära att de får busskort under den period som de vistas i akutskolan.

Långsjöskolan har befintliga lokaler vilket inte genererar en ökad kostnad för akutskolan.

Konsekvenser för barn

Att flytta en elev från en klass eller skola är ett stort ingrepp för eleven. De disciplinära åtgärderna ska stå i proportion med elevens beteende. Åtgärderna ska inte användas som bestraffning utan ska användas utifrån ett syfte och utifrån elevens omständigheter. Utgångspunkten är att de minst ingripande åtgärderna ska vidtas och utvärderas innan nästa åtgärd sätts in.

Att flytta en elev till en akutskola beror framför allt på att andra elevers trygghet och säkerhet äventyras. För övriga elever förväntas möjligheterna att vistas tryggt och säkert i klassrummet att öka. Möjligheterna till studiero där eleverna kan koncentrera sig på studierna förväntas öka.

En akutskola är i första hand ett sätt att skapa trygghet och studiero för övriga elever. Det medför dock att den elev som flyttas får möjlighet att bryta invanda mönster och får eventuellt en studiemiljö som gynnar eleven. Det kan också betyda att eleven kan gå tillbaka till sin klass med nya verktyg för att hantera sin skolvardag i ordinarie klass.

Om Norrtälje kommun inrättar en akutskola får avlämnande skola stöd då kvalificerad personal kan ta emot eleven utan dröjsmål. Den mottagande skolan får också stöd då befintlig personal inte behöver omorganisera och bortprioritera ordinarie arbetsuppgifter när en elev som flyttats som en disciplinär åtgärd ska tas emot.

Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Samtliga kommunala skolor kommer att kunna ta del av akutskolan.

Jenny Nordström
Förvaltningsdirektör
Barn- och utbildningskontoret

Magnus Lindblå
Avdelningschef
Barn- och utbildningskontoret Ange namn

Bilaga/Bilagor

Bilaga 1. Utredning inrättande av akutskola

Beslut skickas till

Avdelningschef för grundskola
Avdelningschef för kvalitet, hälsa och lärande
Enheten för resultat och analys
Rektor Långsjöskolan
Registrator BSN